

Porvoon kansallinen kaupunkipuisto

Vuosikertomus 2024

Vuosikertomus

Porvoon kansallisen kaupunkipuiston vuosikertomuksessa tuodaan esille, miten Porvoon kaupunki on kehittänyt kansallista kaupunkipuistoa viimeisen vuoden aikana. Myös yleisötyöhön liittyvästä toiminnasta kuten kuntalaisten osallistamisesta, vuosipäivien vietosta, viestinnästä ja markkinoinnista kerrotaan. Kaupungin lisäksi monet yksityiset toimijat ja järjestöt järjestävät kansallisen kaupunkipuiston alueella palveluita, toimintaa ja tapahtumia. Tässä vuosikertomuksessa esitellään kuitenkin vain sitä, miten kaupunki luo puitteita alueen kestäväälle käytölle. Lopuksi katsotaan, miten Suomen kansallisten kaupunkipuistojen verkosto on yhdessä rakentanut näkyvyyttä alueilleen.

Tärkein koko KKP-aluetta koskeva suunnitelma on lakisääteinen hoito- ja käyttösuunnitelma. Se ohjaa alueen hoitoa, toimintaa ja tapahtumia. Porvoon kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelma hyväksyttiin Porvoon kaupunginvaltuustossa ja ympäristöministeriössä vuonna 2019. Se löytyy Porvoon kaupungin internetpalvelussa kansallisen kaupunkipuiston sivustolla: <https://www.porvoo.fi/porvoon-kansallisen-kaupunkipuiston-hoito-ja-kayttosuunnitelma>.

KKP-työryhmä tarkastelee aluetta koskevia suunnitelmia ja varmistaa, että aluetta käytetään ja kehitetään sen arvojen pohjalta. KKP-työryhmä on Kaupunkikehityksen ja Elinvoiman monialainen työryhmä, jossa on mukana edustajat kaupunki-infrasta, kaupunkisuunnittelusta, rakennusvalvonnasta, ympäristönsuojelusta, kulttuurista, matkailusta ja tapahtumista. Kaupunkikehitysjohdaja on työryhmän vetäjä.

Sisällysluettelo

1	Tutkimustyö.....	4
2	Kaavoitus	5
3	Hankkeet.....	6
4	Virkistysalueiden rakentaminen ja kunnostus	6
5	Osallistaminen ja vuosipäivät	8
6	Viestintä	9
7	Matkailu ja markkinointi	10
8	Tulevaa kehittämistä ja toimintaa	12
9	Yhteistyö muiden kansallisten kaupunkipuistojen kanssa	13

1. Kaivauskuoppa.

3. Yleisötilaisuudessa arkeologit kertoivat kaivaustyöstä ja löydöksistä.

4. Kokon kansanpuistossa on säilynyt alkuperäisiä istutuksia.

1 Tutkimustyö

Helsingin yliopiston arkeologit tutkivat tänä kesänä Porvoon Iso Linnanmäkeä. Suomen Akatemian rahoittamassa hankkeessa selvitetään Suomen ja Karjalankannaksen eurooppalaistumista AD 1200-1600. Hanketta johtaa Helsingin yliopiston arkeologian professori Mika Lavento. Arkeologian opetuskaivauksissa työskenteli ensimmäisen vuoden arkeologian opiskelijoita, jotka esittelivät löydöksiä avoimissa yleisöopastuksissa 5.6 ja 12.6. Kumpaankin tuli noin viisikymmentä kiinnostunutta kuulijaa, jotka saivat hypistellä keskiaikaisen liedenpohjan palanutta maata. Kaivauksien tavoitteena oli selvittää, milloin linna on perustettu ja miten kauan sitä käytettiin. Arkeologit löysivät linnamäeltä keskiaikaisia kerroksia, jotka tukevat aikaisempia käsityksiä linnan käytöstä 1300-luvulla. Ehkä linnan rakentamisajan arvoitus ratkeaa, kun löydöksiä tutkitaan tarkemmin tulevan talven aikana yliopistolla.

Kokon kansanpuiston niittyjen kasvillisuutta kartoitettiin kesällä restaurointi- ja hoitosuunnitelman pohjaksi. Kartoittaja MMT Leena Linden löysi alueelta mm. harvinaisia syreenejä, jotka voivat olla peräisin 1930-luvulta. Syreenit on täytynyt istuttaa myöhemmin kuin puisto on rakennettu. Puistosyreeniä on lajina kuvattu vasta 1910 ja isabellansyreeni tuli markkinoille 1920-luvulla. Mutta niemen kärjen pusikoissa on sinnitellyt isotuomipihlajan lisäksi ruostehappomarjaa ja siperianhernepensaita, jotka voivat hyvin olla alkuperäisiä istutuksia.

Vanhassa Porvoossa selvitettiin katupinnoitteiden historiaa Jokikadulla, Sillanmäessä, Kirkkotorilla ja Kankurinkujalla.

Ruskiksen alueella tehtiin keväällä ja kesällä 2024 viitasammakko ja sudenkorentokartoituksia. Kartoitukset olivat Uudenmaan ELY-keskuksen tilaamia.

Keskeisten alueiden osayleiskaavaa varten on viime vuosina laadittu useita selvityksiä. Viimeiseksi on selvitetty mm. uimarantoja ja veneilyä.

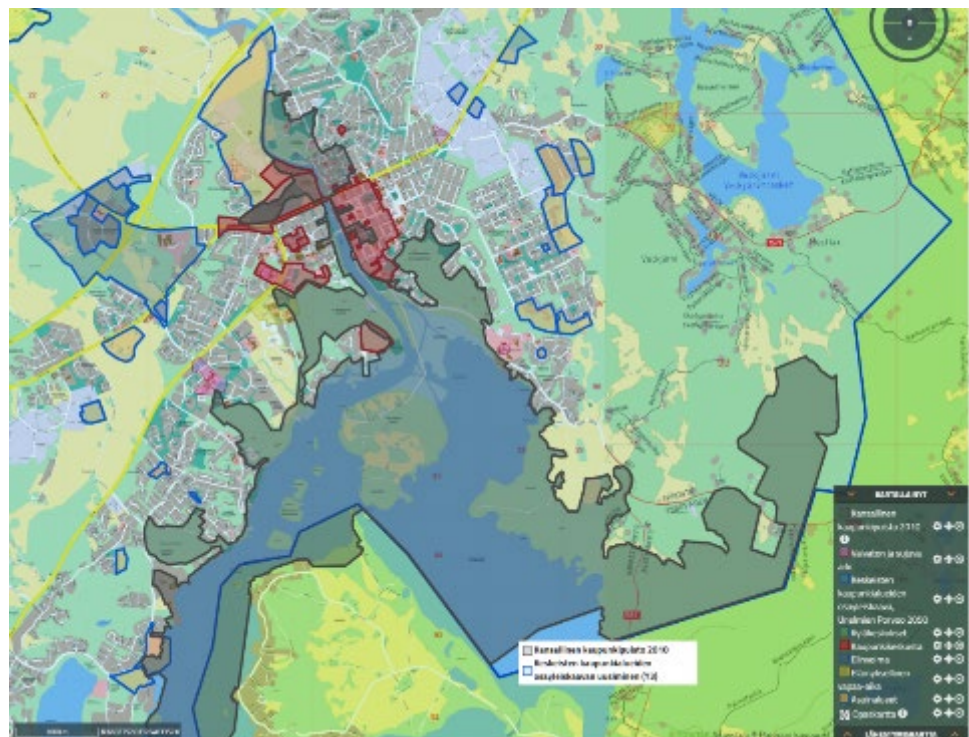

2 Kaavoitus

Porvoon keskeisten alueiden osayleiskaavan uudistaminen on etenemässä luonnosvaiheeseen. Rakennemallit ja niistä laadittu vaikutusten arviointi ja vertailu olivat nähtävillä loppuvuonna 2022. Porvoon kaupan palveluverkkoselvitys on laadittu keväällä 2024. Palveluverkkoselvitys varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluista valmistuu syksyllä 2024.

Asemakaavatöistä on mukana KKP-aluetta Vanhan Porvoon alueella ja Kokkonniemen liikuntakeskuksen kaavassa (AK 563). Näsin kartano ja Näsin hautausmaa (AK 408) sekä Asemanseudun kaava (AK 520) ovat KKP-alueella, mutta niiden valmistelussa odotetaan yleiskaavan päivitystä. Kokkonniemen liikuntakeskuksen asemakaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 12.6.2024. Vanhassa Porvoossa on käynnissä Runo-hotellin kaava korttelissa 1303 (AK 543), Hopeankorttelin kaava ja Kunnantalon kaava (AK 555). Länsirannan eteläosaa ja Kokkonniemen entistä leirintäaluetta koskevat kaavatöitä ovat alkuvaiheessa. Niissä tulee todennäköisesti olemaan mukana vain vähän KKP-aluetta. Ydinkeskustan ja Empirealueen kehittämishanke sisältää todennäköisesti joitakin osia jokirannasta, joka on KKP-aluetta.

KKP-aluetta sivuavat asemakaavat Meritulli (AK 527), Porvoon puistokatu II (AK 568), Näsin hautausmaan ja kartanon kaava. Haikkoossa on käynnissä entisen ammattikoulun alueella kaava, Edelfeltinranta (AK 542), joka rajautuu KKP-alueella olevaan Albert Edelfeltin ateljeemuseoon.

5. Karttaote kaavoituskatsauksesta.

3 Hankkeet

Porvoon vanhan sillan kunnostuksen suunnitelmat ovat valmiit, mutta toteutukseen ei ole vielä päästy. Kaupunkikehityslautakunta päätti kesäkuussa 2024 keskeyttää Vanhan Porvoon palkkisillan rakennusurakan hankinnan. Hankinta tullaan kilpailuttamaan hankintalain mukaisesti uudelleen.

4 Virkistysalueiden rakentaminen ja kunnostus

8. Valokuvakehys Tykkipuistossa.

Läntiselle jokiranta-alueelle asennettiin toukokuussa Ihana Porvoo -kuvauskehukset. Ne olivat yksi vuoden 2023 osallistuvan budjetoinnin hanke. Osa kehyksistä on matalammalla, jotta lapset ja esim. pyörätuolin käyttäjät voivat poseerata niissä.

Runebergin puistoon asennettiin uusia penkkejä. Penkki-malli on 1930-luvulta ja väri tumman vihreä.

Linnamäen reunoilla eroosio-ongelma on tänä vuonna vähentynyt. Viime vuosien eroosiotorjunta ja kulun ohjaus vaikuttavat onnistuneilta. Pusikoituneilla vallirinteillä on jatkuvana ongelmana voimakas vesakon kasvu. Metsähallitus on tänä kesänä hoitanut vain yhden osa-alueen raivauksen.

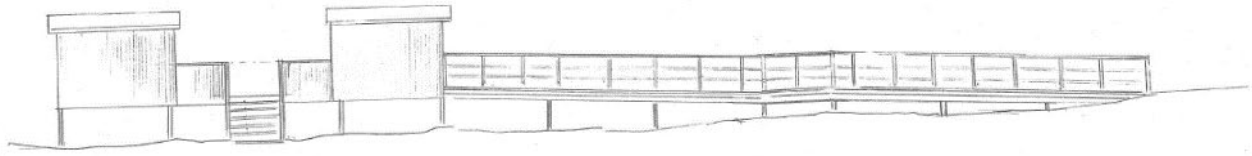
6. Vallikedolla on vesakoituminen alkanut.

7. Tiheä vesakko on poistettu.

9. Esteetön lintujen katselulava Ruskikselle, periaatepiirros.

Ruskikselle rakennetaan syksyn aikana esteetön katselulava. Toimenpidelupa on rakennusvalvonnassa käsittelyssä. Lavalta voi tarkkailla lintuja ja muuta luontoa. Kulku lavalle järjestetään osittain maanvaraisena ja osittain esteettömillä pitkospuilla.

Kokonniemen kuntorataa oikaistiin esteettömän leikkipuiston rakentamisen tieltä. Liikuntapaikoilla ja reiteillä tehtiin normaalia kunnossapitoa. Näkyvimpää on vesakoiden raivaus ulkoilureittien reunoilta. Kaupunkipuiston vesialueilla yksinkertaistettiin ja yhtenäistettiin kalastusalueiden sääntöjä.

10. Kelluva niittokone, kuva Mauri Leivo.

Uudenmaan ELY-keskus järjesti **Ruskiksen ja Stensbölen alueella ruovikon niittoa.** Ruskis sai kunnian olla ensimmäinen kohde, missä testattiin uutta, kelluvaa niittokonetta. Uusi niittokone osoitautui erittäin toimivaksi mm. vesistön reunojen niitossa, mihin ei pääse normaalilla rinnekoneella.

Vieraslajit lisääntyvät varsinkin rannoilla ja luonnonmukaisilla viheralueilla. Kaupunki-infra torjui kurttu-ruusua Tykkipuistossa. Itä-Uudenmaan luonnon- ja ympäristönsuojeluyhdistys järjesti **Ruskiksella** talkoot, joissa poistettiin haitallista vieraslajia, jättipal-samia. Samalla siivottiin pois jätteitä.

12. Vieraslajitalkoota lintutornilta kuvattuna

11. Vieraslajien kitkentää pitkospuiden varrella.

Kansallisen kaupunkipuiston alueen kehittämiseen oli varattu budjetissa 50 000€ tälle vuodelle. Tämä kuuluu pääosin Ruskiksen estettömän katselulavan rakentamiseen. Lisäksi sitä on käytetty Kokon kansanpuiston kasvillisuuden inventointiin ja Runeberginpuistoon.

5 Osallistaminen ja vuosipäivät

Porvoon kansallisen kaupunkipuiston vuosipäivää vietettiin lauantaina 18.5. Päivä oli osa Euroopan kulttuuriympäristöpäivien ohjelmaa, jonka teemana on vuonna 2024 reitit ja risteykset, väylät ja verkostot. Kaupungintalolla oli miniseminaari aamupäivällä. Museolehtori Hannele Tenhovuori kertoi Porvoosta historiallisten reittien risteyskohdassa. Erityisliikunnanohjaaja Christian Bremerin aiheena oli Luonto ja ulkoilun merkitys terveydelle. Aktiiviliikkuja Sanittu Päivärinta kertoi elävästi ja upein valokuvin retkeilystä Porvoon vesillä sekä kanootilla, että luistellen. Retkiluisteluun KKP-alue sopii erinomaisesti, kun jäätilanne on hyvä. Kaupungintalolla oli vain 10 vierasta, mutta keskustelu oli vilkasta. Torilla oli samaan aikaan toinen tapahtuma ja ihana sää.

13. Kuvat Sanittu Päivärinnan esityksestä: Kansallinen kaupunkipuisto – vesireitit.

Kuvaaja Sanittu Päivärinta

6 Viestintä

Porvoon kansallisen kaupunkipuiston keskeisistä tapahtumista ja hoitotöistä on kerrottu läpi vuoden kaupungin tiedotteissa ja sosiaalisen median kanavissa. Tiedotteet julkaistaan Porvoo.fi -verkkopalvelussa sekä medialle. Tiedotteet saavat yleensä hyvin näkyvyyttä paikallismediassa.

Länsirannan taideohjelman toteutuminen jatkuu KKP-alueen tuntumassa. Myös tulevan Citymarketin yhteyteen on tulossa teos.

16. Kukkabuffet.

Näsin kartano on eri kulttuuritoimijoiden käytössä tämän vuoden ja ensi vuoden 2025 loppuun. Kulttuuripalvelut koordinoi käyttöä ja toimijat markkinoivat itse tapahtumia ja näyttelyitä mm. kaupungin tapahtumakalenterissa.

Galleria vanhan kappalaisentalon ja Runebergin kodin sisätilojen lisäksi kesällä käytettiin ulkotiloja työpajatoimintaan ja yleisötapahtumiin. Lasten juhannusjuhla 24.6. oli menestys, yleisöä oli 800. Runebergin kodin pihalla esitettiin heinäkuussa Runeberg-aiheinen teatteriesitys ja puutarhassa järjestettiin kesällä useita yleisölle avoimia maksuttomia opastuksia. Kappalaisentalon pihalla järjestettiin kukkiensidontapaja ja kudontatyöpaja. Holmin talon pihalla nähtiin nukketeatteria.

14. Kudontapapajassa.

15. Nukketeatteria Holmin talon pihalla

7 Matkailu ja markkinointi

Vanhan Porvoon brändiarvon kehittäminen

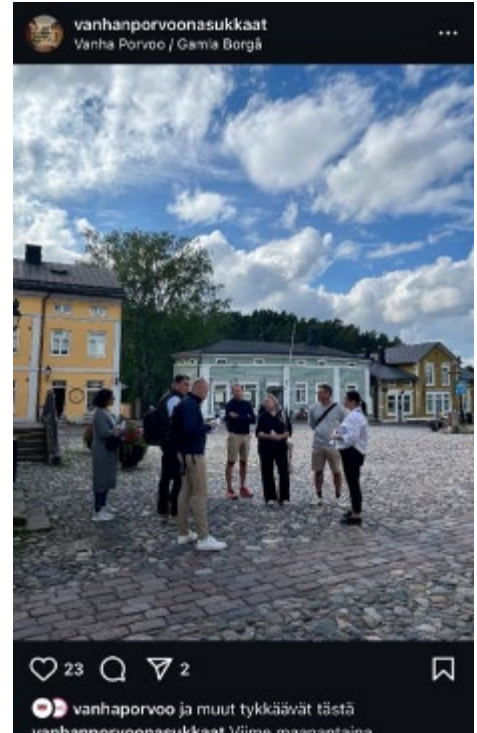
Työssä selvitetään keskeisten sidosryhmien (yrittäjät, asukkaat, kaupunki, matkailijat) näkemykset Vanhan Porvoon brändiarvosta, brändiarvon vahvistamisen toimenpiteistä ja sen hyödyntämisestä matkailutulon vahvistamiseksi. Asukkaiden kanssa järjestettiin kohdekävely. Sidosryhmille ja matkailijoille tehdään kyselyjä, yrityshaastatteluita ja visiointityöpajan yhteydessä on brändityöpaja.

Vuosittain Kansallisen kaupunkipuiston alueella järjestetään tapahtumia

- Porvoon Valot 9.-10.2.2024
- Vanhan Porvoon Ostosten yö keväällä 17.5.2024 ja syksyllä 30.8.2024
- Porvoon Viinijuhlat 12.-13.7.2024
- Porvoon Jokikarnevaalit 31.8.2024
- Vanhan Porvoon Kummitusten yö 25.10.2024

Porvoon matkailuoppaiden juhlat

Porvoon matkailuoppaiden yhdistys täyttää 60 vuotta vuonna 2024. Sen kunniaksi sunnuntaina 19.5.2024 järjestettiin ilmaisia teemaopastuksia, muun muassa Vanhan Porvoon kierros, Taiteilijoiden Porvoo sekä ruotsiksi opastettu Kvinnoöden. Lisäksi yhdistys järjesti Porvoon Jokikarnevaalien yhteydessä kaksi ilmaisopastusta Länsirannalla 31.8.2024. Kävelykieroksella tutustuttiin alueen historiaan, taiteeseen ja nykypäivään.

17. Kohdekävelyllä Vanhassa Porvoossa.

18. Näsin kartano valotapahtumassa.

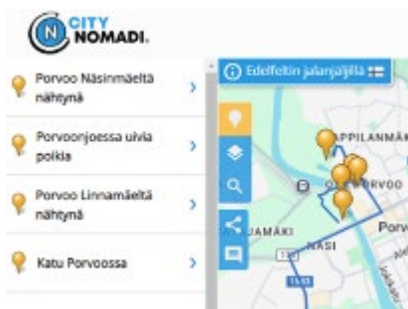
19. Viinijuhlat tapahtumakentällä.

Vanha Porvoo mukana Culturati -hankeessa

Hankkeen tarkoituksena on rakentaa kestävä ja osallistava kulttuuri- ja koulutusekosysteemi Euroopan kulttuuriperinnön ja taiteen edistämiseksi. Tavoitteena on esimerkiksi säilyttää kulttuuriperintöä ehkäisemällä tungoksesta johtuvaa kunnan heikkenemistä ja ylläpitää arvokkaita resursseja. Hanke kestää 2023-2026.

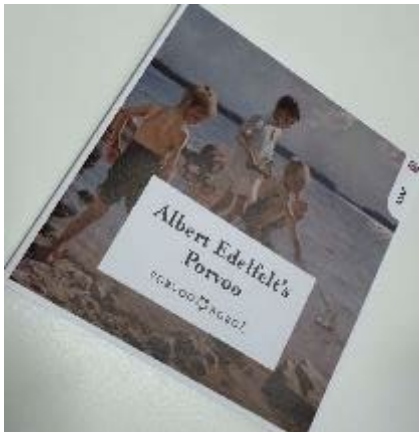
Albert Edelfeltin Porvoo -kartta

Asukkaiden ja matkailijoiden käyttöön tuotettiin kolmella kielellä (suomi, ruotsi ja englanti) Albert Edelfeltin taidetta ja elämää käsittelevä kartta, jonka avulla Porvooseen voi tutustua Albert Edelfeltin silmin.

Albert Edelfeltin taiteeseen voi tutustua myös digitaalisella opastuksella Citynomadi.fi -palvelun kautta. Reitillä on audio-opastus ja reitin voi taittaa jalan tai polkupyörällä.

20. Kuvat Citynomadista ja kartasta.

Pyörämatkailun edistäminen

VeloFinland järjestetään Porvoossa 26.-27.9.2024 Taidetehtaalla. VeloFinland on pyöräliikenteen oma seminaari, joka tuo yhteen pyöräliikenteen edunvalvojat, kaupunkikehityksen sekä pyörämatkailun ammattilaiset, päättäjät, opiskelijat ja aktiivit. VeloFinlandissa tarjoillaan pyöräliikenteen, kaupunkisuunnittelun ja pyörämatkailun viimeisimpiä kuulumisia, tutkimustuloksia, oivalluksia ja innovaatioita. Tämän vuoden pääteemat Porvoossa ovat: Pyöräily kuuluu kaikille,

Raha, valta ja päätöksenteko sekä Kestävä pyörämatkailu. Tärkeässä osassa tapahtumaa on tutustuminen Porvoon pyöräilyreitteihin.

Matkailukartta 2024

Matkailukartta tuotettiin vuodelle 2024 neljässä eri kieliversiossa; suomi-ruotsi, saksa-englanti, espanja-ranska sekä kiina-japani.

Kansainvälisiä matkanjärjestäjiä

Vuosittain Porvooseen tutustuu kansainvälisiä matkanjärjestäjiä. Vuoden 2024 aikana tutustumiskäyntejä on Porvooseen kohdistunut muun muassa USAsta ja Saksasta.

8 Tulevaa kehittämistä ja toimintaa

Linnamäen valtion omistaman alueen hallinnoinnissa ovat yhteistyökuviot Metsähallituksen kanssa muuttumassa. Muinaismuistoalueen rakenteista ja hoidosta sekä kustannusten jaosta keskustellaan maanomistajan edustajan kanssa. Linnavallien vesakoiden raivaus ei ehkä jatku enää vuosittain nyt, kun metsähallitus on ottanut vallit omaan hoitoonsa.

Suunnitelmissa on muuttaa nykyinen pumppaamolta kaupungin suuntaan oleva pitkospuureittiosuus esteettömäksi. Toteutusta valmistellaan tänä syksynä. Uuden tarkkailulavan edustalle pystytetään vuonna 2025 pääskyhotelli erittäin uhanalaisten räystäspääskyjen käyttöön. Pääskyhotellin kustantaa Uudenmaan ELY-keskus.

Kansallisen kaupunkipuiston yhteydessä on hyvä keskustella laajemminkin kaupunkiluonnosta ja korttelialueiden puustosta. Porvoon kaupunki on ottanut käyttöön viherkertoimen, jonka avulla pyritään varmistamaan riittävän viherpinta-alan säilyvän tonteilla ja samalla ehkäisemään hulevesitulvia. Viherkerroin kuvaa, kuinka paljon tontilla on kasvillisuutta ja vettä viivytäviä ratkaisuja suhteessa tontin pinta-alaan. Porvoo seuraa ARVO-hanketta,

jossa kehitetään vastaavaa alueellista työkalua. Sitä kehitetään sekä ekosysteemipalveluiden että luonnon monimuotoisuuden määrän ja laadun arviointiin. Työkalua hyödyntämällä viherrakenteen säilyttäminen ja kehittäminen pystytään huomioimaan nykyistä paremmin maankäytön suunnittelussa. Työkalut tulevat vaikuttamaan rakentuvien alueiden vehreyteen, hiilinieluihin ja kaupunkiluonnon monimuotoisuuteen.

Vanhan sillan kunnostustyö alkanee ensi vuonna.

Järeät kuusikot kärsivät kuivista kesistä. Komeiden kuusten kunto heikkenee ja kirjanpainajakuosiaiset pystyvät lisääntymään useamman kerran kesässä. Huolta aiheuttavat erityisesti Gammelbackan metsän ja Kokonniemen kuusikoiden kuivuminen. Tulevina vuosina on mietittävä, mitä näiden rehevien lehtomaiden puustoiksi voidaan kasvattaa ja miten istutuksia tehdään. Otammeko tavoitteeksi jalopuulehtojen palauttamisen puistometsiin niin kuin Stensbölen ja Gammelbackan kartanoiden puistometsissä tehtiin 1800-luvulla?

21. Kuivuvia kuusia Gammelbackan metsässä.

9 Yhteistyö muiden kansallisten kaupunkipuistojen kanssa

Olemme mukana kansallisten kaupunkipuistojen verkostossa, johon kuuluvat kaikki Suomen kymmenen kansallista kaupunkipuistoa. Toimintaa koordinoi ohjausryhmä, jossa Porvoon edustaja on Paula Tuurnala ja varajäsenenä Marjo Valin. Ohjausryhmällä on ollut Teams-kokous noin kerran kuukaudessa kesätaukoa lukuun ottamatta.

Vuosittainen verkostopäivä järjestettiin Hangossa 5.–6. syyskuuta. Teemana olivat esteettömyys sekä hoito- ja käyttösuunnitelmien tilanteet.

22. Kansallisten kaupunkipuistojen edustajat Hangon Hauensuolessa.

23. Puupintainen esteetön reitti on rakennettu rantahietikolle.

Viestintästrategian tavoitteena on nostaa kansallisten kaupunkien tunnettuus samalla tasolle kansallispuistojen kanssa. Viestinnässä kaupungit tekivät yhteistyötä loppuvuodesta 2023 laaditun somestrategian pohjalta. Sen mukaan tehtiin mm teemoittain aikataulutetut päivitykset verkoston nettisivuilla. Pienimuotoinen esite valmistettiin jaettavaksi sidosryhmille sähköisessä muodossa tai tulostettuna.

Webinaareja ja keskustelua kansallisten kaupunkipuistojen arvoista ja hyödyistä jatketaan kuluvana vuonna. Vuoden lopulla järjestetään webinaari verkostokaupunkien päättäjäille ja johtavissa asemassa oleville viranhaltijoille. Vuoden 2024 pääteemana on yhteistyö Euroopan kulttuuriperintöpäivien kanssa teemalla 'Reitit, verkostot, risteukset'.

KANSALLISET KAUPUNKIPUISTOT
NATIONALSTADSPARKER - NATIONAL URBAN PARKS

"Kansallinen kaupunkipuisto koostuu kaupungin helmistä – asukkaalle tärkeistä paikoista ja alueista"

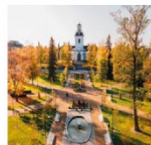
#KaikenVoiSaada

Kansallinen kaupunkipuisto

Kansallinen kaupunkipuisto on maankäyttö- ja rakennuslaissa määritelty kaupunkiympäristössä sijaitseva arvokkaiden kulttuuri- ja luonnonmaisemien sekä virkistysalueiden laaja kokonaisuus, jonka säilyttämiseen ja hoitamiseen kaupunki on sitoutunut.

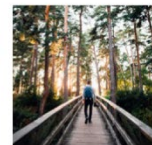
Kansalliset kaupunkipuistot ovat osa kestävä kaupunkisuunnittelua ja -rakentamista. Hakemuksen puiston perustamiseksi tekee kaupunki ja perustamisesta päättää ympäristöministeriö.

Lue lisää www.kansallisetkaupunkipuistot.fi

Seuraa meitä:
Facebook: kansallisetkaupunkipuistot
National Urban Parks

"Kansalliset kaupunkipuistot punovat yhteen suomalaisen kaupunkielämän, kaupunkikulttuurin ja luonnon parhaat palat"

24 Verkoston yhteinen esite sidosryhmille 2024.